

Spesialistutdanningen

Godkjente spesialister i 2005

Det ble i 2005 gitt 874 spesialistgodkjenninger, hvorav 288 er overført fra andre EØS/EU-land. I tillegg er det gitt 522 resertifiseringer for en ny femårsperiode i allmennmedisin. Gjennomsnittlig utdanningstid var 8,2 år, gjennomsnittsalderen var 41,2 år og kvinneandelen var 45,2 % for «norske» godkjenninger.

De 874 spesialistgodkjenningene ble gitt til 826 forskjellige personer, 483 menn og 343 kvinner. Disse 826 personene har nå 977 spesialistgodkjenninger, det vil si 1,18 spesialistgodkjenninger per person. Av de 826 personene har 136 to spesialiteter og åtte personer tre spesialiteter.

Når vi holder allmennmedisin og samfunnsmedisin utenfor, er antallet spesialistgodkjenninger i 2005 det høyeste noensinne. Totalt var det i disse 41 spesialitetene 733 godkjenninger i 2005, mens det nest høyeste antallet godkjenninger var i 1998 med 713. Ser vi kun på godkjenninger etter norske regler, var det i de 41 spesialitetene 487 godkjenninger i 2005. Det nest høyeste antallet var i 2001 med 466. For disse 41 spesialitetene med godkjenning etter norske regler, er det en klart økende tendens de siste fire årene.

Barnekirurgi er den eneste spesialiteten som ikke har fått noen godkjent spesialist i 2005. I 2004 var det godkjenninger etter norske regler i alle spesialiteter.

Psykiatri på topp

Blant sykehusspesialitetene utdanner psykiatri flest spesialister når vi ser på

godkjenninger etter norske regler. I 2005 ble det godkjent 58 nye spesialister i psykiatri etter norske regler (61 i 2004). De siste fem år er det totalt sett godkjent 312 nye spesialister i psykiatri. I indremedisin ble det i 2005 godkjent 53 nye spesialister etter norske regler (67 i 2004). De siste fem år er det godkjent 288 nye spesialister i indremedisin etter norske regler. Psykiatri er blitt den neste største sykehusspesialiteten etter indremedisin, men har passert indremedisin i antall nye godkjente spesialister. Antall yrkesaktive spesialister i psykiatri under 70 år i Norge er nå 1 057, mens tallet for indremedisin er 1 319.

Allmennmedisin størst

Allmennmedisin fikk i 2005 96 nye spesialister (115 i 2004) godkjent etter norske regler. Antall resertifiseringer i allmennmedisin er i 2005 522, det høyeste tallet noensinne. Spesialiteten allmennmedisin ble opprettet i 1985 (allmennpraktiker Dnlf i 1973). Med femårs godkjenning blir det naturlig nok topper av resertifiseringer i 1990 (319), i 1995 (428), i 2000 (517) og

i 2005 (522). Ellers har årlige resertifiseringer i allmennmedisin de fire forrige år i snitt ligget på 369 per år. Antallet yrkesaktive spesialister under 70 år i Norge i allmennmedisin er 2 442 per 1.1. 2006.

«Utdanningstid» og alder

Med utdanningstid mener vi tiden fra norsk autorisasjon til tidspunkt for spesialistgodkjenning, for spesialister som blir godkjent etter norske regler minst fem og maksimalt 15 år etter autorisasjon. Gjennomsnittlig utdanningstid for godkjenning etter norske regler er i 2005 8,2 år, 8,7 år for kvinner og 7,9 år for menn. Tiden er regnet per godkjenning og ikke per person, hvilket ville gi kortere utdanningstid til første spesialistgodkjenning.

Utdanningstiden kan se ut til å ha en synkende tendens, da den i 1998 var på 9,1 år og i 2003 og 2004 8,4 år. Kortest utdanningstid er det i øre-nese-halssykdommer (6,5 år), fysikalsk medisin og rehabilitering (6,5 år), øyesykdommer (6,9 år), barnesykdommer (sju år), kjevekirurgi og munnhulesykdommer (sju år), radiologi (7,1 år). Også i nevrologi, anesthesiologi, fordøyelsessykdommer, nyresykdommer, allmennmedisin og lungesykdommer ligger utdanningstiden mellom sju og åtte år.

Gjennomsnittsalderen for godkjente spesialister etter norske regler var i 2005 41,2 år. For overførte spesialistgodkjenninger fra EØS/EU-land var gjennomsnittsalderen 45,8 år. Også dette er regnet per godkjenning og ikke per person, som ville gi en lavere gjennomsnittsalder ved første spesialistgodkjenning.

Kjønnsfordeling

For godkjenning etter norske regler var kvinneandelen i 2005 på 45,2 %. Det er den høyeste noensinne. For godkjenning ved overføring fra annet nordisk land var kvinneandelen 30,7 %. Kvinneandelen for overføringer fra andre EØS/EU-land ligger noe høyere.

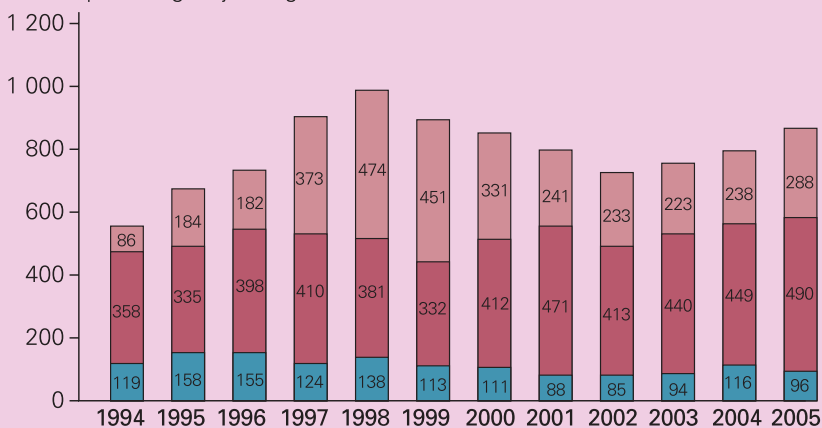
For godkjenninger etter norske regler i alle spesialiteter, var kvinneandelen i 1998 bare 27,7 %. Det største spranget i kvinneandel skjedde fra 2002 (37,3 %) til 2003 (44,2 %).

Kommentarer

Antall godkjenninger ved overføring av spesialistgodkjenning fra Norden/EØS/EU har vært relativt stabilt de siste fem år, et snitt på 245 per år. Økningen til 288 i 2005 skyldes konverteringer fra de ti nye EU-landene. Totalt er det i 2005 overført 57 spesialistgodkjenninger fra sju av de ti nye

Figur 1

Antall spesialistgodkjenninger 1994-2005

- Overføring av spesialistgodkjenninger, EØS-avtalen/nordisk overenskomst
- Norske spesialistregler (alle spesialiteter unntatt allmennmedisin)
- Allmennmedisin (etter norske spesialistregler)

Tabell 1 Godkjente spesialister 2005

Spesialitet	Antall	Kvinner	Menn	Herav konverterte	
				Norden	Øvrige EØS-land
Allmenntidrett	138	51	87	42	0
Anestesiologi	83	29	54	29	20
Arbeidsmedisin	7	5	2	0	0
Barnekirurgi	0	0	0	0	0
Barne- og ungdomspsykiatri	13	8	5	0	0
Barnesykdommer	33	12	21	5	2
Blodsykdommer	8	2	6	1	0
Endokrinologi	2	0	2	1	0
Fordøyelsesykdommer	11	3	8	4	0
Fysisk medisin og rehabilitering	9	4	5	0	2
Fødselshjelp og kvinnesykdommer	46	31	15	9	11
Gastroenterologisk kirurgi	8	3	5	0	0
Generell kirurgi	49	13	36	14	10
Geriatrici	5	2	3	2	0
Hjertesykdommer	19	4	15	5	1
Hud- og veneriske sykdommer	7	6	1	2	1
Immunologi og transfusjonsmedisin	1	1	0	0	0
Indremedisin	77	25	52	17	7
Infeksjonssykdommer	5	3	2	2	0
Karkirurgi	4	2	2	0	1
Kjevekirurgi og munnhulesykdommer	3	0	3	0	1
Klinisk farmakologi	3	1	2	0	0
Klinisk nevrofysiologi	1	0	1	0	0
Lungesykdommer	15	6	9	3	0
Medisinsk biokjemi	4	1	3	1	0
Medisinsk genetikk	2	1	1	0	0
Medisinsk mikrobiologi	6	5	1	0	0
Nevrokirurgi	4	2	2	0	0
Nevrologi	25	15	10	2	3
Nukleærmedisin	5	2	3	0	0
Nyresykdommer	7	4	3	1	0
Onkologi	16	11	5	0	1
Ortopedisk kirurgi	40	9	31	13	5
Patologi	12	7	5	2	0
Plastikkirurgi	15	4	11	7	0
Psykiatri	68	30	38	9	1
Radiologi	62	27	35	19	10
Revmatologi	7	7	0	1	0
Samfunnsmedisin	3	1	2	0	0
Thoraxkirurgi	3	0	3	0	0
Urologi	7	1	6	1	1
Øre-nese-halssykdommer	20	8	12	7	2
Øyesykdommer	21	14	7	6	2
Totalt	874	360	514	205	83

EU-landene. De fleste overføringene fra disse ti landene er fra Litauen (18), Polen (17) og Ungarn (7). Spesialistgodkjenning etter norske regler, unntatt allmenntidrett, viser et snitt på 453 de siste fem år, med 490 i 2005. Dette er en klart økende tendens.

I allmenntidrett er det de siste fem år i snitt godkjent 96 nye spesialister per år, hvilket også er antallet godkjente i 2005. Tallet for 2004 var 116. Det synes å være en relativt konstant rekruttering av nye spesialister i allmenntidrett, men antallet med utløpt godkjenning er økende. Antallet

yrkesaktive spesialister i allmenntidrett under 70 år i Norge er 2 442, hvorav 2 067 arbeider som fastleger. Av de 3 702 fastlegene er dermed 55,8 % spesialister i allmenntidrett.

Kvinneandelen øker jevnt og er for 2005 på 45,2 % for alle nye spesialistgodkjenninger etter norske regler. Av alle leger under 67 år i Norge, er i dag 37,4 % kvinner, mens blant medisinstudentene i Norge er vel 60 % kvinner (62,5 % blant medlemmer av Norsk medisinstudentforening).

«Utdanningstiden», og dermed gjennomsnittsalder ved spesialistgodkjenning, kan synes å vise en svakt synkende tendens, selv om det i mange år har vært relativt konstant gjennomsnittsalder på ca. 40 år ved første spesialistgodkjenning. Dette har sammenheng med at alderen ved medisinsk embetseksamen (inkl. utlandet) har sunket fra 29,4 år i 1989 til 28,1 år i 2004 og 2005.

Det er godkjent kun tre spesialister i samfunnsmedisin. Dette er det laveste antall spesialistgodkjenninger i denne spesialiteten noen gang. Det høyeste antallet var 174 i 1984 da fagets «pionerer» ble godkjent. Til og med 1998 var antallet minst 20 per år, og så sent som i 1997 ble det godkjent 50 nye spesialister. Fra og med 1999 har tallet vært fem eller fire per år, med unntak av 2004 med seks og 2005 med tre spesialistgodkjenninger.

Følgende spesialiteter har fått godkjent fire eller færre spesialister i 2005: Barnekirurgi, endokrinologi, geriatri, hud- og veneriske sykdommer, immunologi og transfusjonsmedisin, infeksjonssykdommer, karkirurgi, kjevekirurgi og munnhulesykdommer, klinisk farmakologi, klinisk nevrofysiologi, medisinsk biokjemi, medisinsk genetikk, nevrokirurgi, nukleærmedisin, samfunnsmedisin og thoraxkirurgi.

Mer informasjon om spesialistgodkjenninger finnes på Legeforeningens nettsider (www.legeforeningen.no/?id=1437) og i Tidsskriftet (1).

Einar Skoglund

einat.skoglund@legeforeningen.no
Medisinsk fagavdeling

Litteratur

1. Skoglund E. Godkjente spesialister i 2005. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 636–37.